

บทที่ 4

อุปสรรคและปัญหาในการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการละเมิดของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนในยุคปัจจุบันถือได้ว่ามีความสำคัญในสังคมมากเพราะเป็นยุคที่มีความเจริญในด้านการติดต่อสื่อสารและเป็นยุคที่สื่อมวลชนมีเสรีภาพมากที่สุดเท่าที่เคยมา โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้ให้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวได้โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบและแทรกแซงจากรัฐอีกเช่นในอดีตที่ผ่านมา ข้อดีคือประชาชนสามารถรับข่าวและความเห็นของสื่อมวลชนได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีการปิดกั้นเพราะเรื่องบางเรื่องเป็นสาระสำคัญที่ประชาชนควรจะได้รับรู้แต่ ขณะเดียวกันก็ทำให้ให้สื่อมวลชนลดความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวหรือบทความออกสู่สาธารณชน โดยเฉพาะกรณีที่เป็นข่าวเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน บ่อยครั้งจึงได้พบเห็นการเสนอข่าวและบทความทั้งในสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์ ที่มีลักษณะทำร้ายเด็กหรือเยาวชน เช่น การเปิดเผยตัวตนของเด็กที่เป็นผู้เสียหายในคดีล่วงละเมิดทางเพศ การใช้คำพูดหรือสำนวนที่หยาบโลน แต่งเติมเกินจริง ทั้งที่ในด้านของสื่อเองก็มีหลักจรรยาบรรณ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ของสื่อห้ามไว้แต่เนื่องจากหลักจริยธรรม จรรยาบรรณ หรือข้อบังคับต่าง ๆ นั้นมีลักษณะเหมือนเป็นการตักเตือนที่มีไซโทไซ จึงมักจะมีการละเลยการเอาใจใส่ระมัดระวังการเสนอข่าวและแพร่ภาพเด็กหรือเยาวชนอยู่เสมอ ประกอบกับจากการค้นคว้านั้นมีข้อสงสัยว่าเด็กหรือเยาวชน หรือผู้ปกครองของเด็กหรือ เยาวชนเป็นผู้เสียหายฟ้องร้องคดีกับสื่อมวลชนเลย จึงควรวิเคราะห์และศึกษาถึงอุปสรรคและปัญหาในการปกป้องคุ้มครองเด็กจากการละเมิดของสื่อมวลชน ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงอุปสรรคและปัญหาพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.1 กฎหมายที่ให้การปกป้อง และคุ้มครองเด็ก เยาวชนไม่ครอบคลุมถึงเด็ก เยาวชนทุกประเภท

ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและ เยาวชนนั้นมีความค่อนข้างมาก จากการพยายามรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนนั้นพบว่ากฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็กและเยาวชน เฉพาะพระราชบัญญัติมีถึงประมาณ 47 ฉบับ และคาดว่ายังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนหลงเหลืออยู่อีกมาก¹ อย่างไรก็ตาม

---

¹ ประภาพรรณ อุดมจรรยา, กฎหมายไทยล้าหลังกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนหรือไม่, วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2543, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 43

ตามปริมาณกฎหมายดังกล่าวไม่ได้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและความทั่วถึงในการให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในส่วนที่สามารถนำมาใช้บังคับใช้ในการปกป้องและคุ้มครองเด็ก เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดโดยการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะที่ทำให้เสื่อมเสียนั้นยังไม่เพียงพอและไม่สามารถให้ความคุ้มครองครอบคลุมถึงเด็ก เยาวชนทุกคนได้โดยการเปิดเผยโฆษณาข้อมูลของเด็ก เยาวชนในประการที่น่าจะทำให้เกิดความเสียหายนั้นมักจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลของเด็ก เยาวชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมดังนี้

- 1) เด็ก เยาวชนที่กระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด
- 2) เด็ก เยาวชนที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดของเด็ก เยาวชน
- 3) เด็ก เยาวชนที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดของผู้ใหญ่
- 4) เด็ก เยาวชนที่เป็นพยานในกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว
- 5) เด็ก เยาวชนที่เป็นพยานในกระบวนการพิจารณาคดีในศาลธรรมดา

แต่ปัจจุบันกฎหมายที่มีบทบัญญัติในการปกป้อง คุ้มครองเด็ก เยาวชน จากการถูกเปิดเผยแพร่ภาพ ข้อมูลอันอาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวเด็ก เยาวชน โดยเฉพาะนั้นมีเพียงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ในมาตรา 93 และ 98 (ได้อธิบายโดยละเอียดในบทที่ 3 แล้ว) เท่านั้นและเด็กที่ได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะได้แก่ “เด็ก เยาวชนที่กระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด” ซึ่งได้รับความคุ้มครองทั้งการห้ามบันทึกภาพ โฆษณาข้อความอันอาจทำให้รู้จักตัวเด็ก เยาวชน การได้รับการคุ้มครองในกระบวนการพิจารณาคดีลับ การอ่านคำพิพากษาลับ การห้ามเปิดเผยข้อมูลเด็ก เยาวชนในคำพิพากษา “เด็ก เยาวชนที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดของเด็ก เยาวชน และเด็ก เยาวชนที่เป็นพยานในกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว” ที่จะได้รับการคุ้มครองในกระบวนการพิจารณาคดีลับ การอ่านคำพิพากษาลับ แต่ก็ยังไม่ได้รับการคุ้มครองโดยตรงในเรื่องการห้ามเปิดเผยข้อมูลเช่นเดียวกับเด็กที่กระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ดังนั้นเด็ก เยาวชนในส่วนที่เหลือที่ไม่ได้รับการให้ความคุ้มครอง โดยเฉพาะเช่น “เด็ก เยาวชนที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดของผู้ใหญ่” ซึ่งโดยปกติต้องมีการพิจารณาคดีในศาลธรรมดา จึงได้รับการให้ความคุ้มครองที่น้อยกว่าเด็ก เยาวชนที่กระทำความผิด

ทั้งนี้เด็ก เยาวชนที่ไม่ได้รับการคุ้มครองโดยตรงจะต้องอาศัยบทบัญญัติในหลักกฎหมายทั่วไปมาดัดแปลงใช้บังคับเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองเช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการพิมพ์ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่ได้เอื้อต่อการให้ความคุ้มครองเด็กเท่าที่ควรเช่น ประมวลกฎหมายอาญาในเรื่อง

หมิ่นประมาท เด็ก เขาจะต้องพิสูจน์ถึงเจตนาที่จะใส่ความของสื่อมวลชนซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะโดยปกติแล้วสื่อมวลชนมีหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร ข้อเท็จจริงอยู่แล้ว การจะพิสูจน์ถึงเจตนาใส่ความของสื่อมวลชนจึงเป็นเรื่องยาก หรือการให้ความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญมาตรา 34 ในเรื่องการให้ความคุ้มครองในสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียงหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งเด็กจะต้องพิสูจน์ว่าถูกละเมิดในสิทธิดังกล่าวและมาตรการที่ใช้บังคับ ซึ่งการลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือละเมิดสิทธิดังกล่าวในรัฐธรรมนูญจะต้องหากกฎหมายเฉพาะมารองรับอีกซึ่งเป็นความยุ่งยากมากที่ให้ความคุ้มครองไว้ ทั้งที่ในความเป็นจริงนั้นเด็ก เขาชนน่าจะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ โดยเฉพาะเด็กที่เป็นผู้เสียหายในบางคดีเช่น คดีที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เพราะเด็ก เขาชนเหล่านี้เป็นวัยที่อ่อนแอและต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ที่สำคัญคือเด็กเหล่านี้ต้องกลับคืนสู่สังคมดังนั้นจึงต้องอาศัยการให้ความคุ้มครองในเรื่องการห้ามเปิดเผยข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของเด็ก เขาชนนั้นได้

ผู้เขียนมีความเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเขาชนที่สามารถนำมาใช้ได้กับการคุ้มครองเด็กและเขาชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงทั้งเด็กที่เป็นผู้เสียหาย ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด และพยาน จึงถือได้ว่าไม่เพียงพอ เพราะนอกจากจะต้องบัญญัติให้ครอบคลุมถึงเด็กและเขาชนทุกคนที่มีโอกาสตกเป็นผู้เสียหายจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดแล้ว กฎหมายนั้นต้องมีความทันสมัยกับภาวะเหตุการณ์ หรือภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันและต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการพิมพ์ หรือที่ไม่ใช่กฎหมายอย่าง ธรรมนูญสภากรหนังสือพิมพ์ด้วย

และด้วยเหตุที่กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเด็กและเขาชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดที่สามารถครอบคลุมถึงเด็กและเขาชนทุกคนที่เป็นผู้เสียหายจากกรณีดังกล่าวมีไม่เพียงพอจึงทำให้การละเมิดสิทธิเด็กยังคงมีอยู่ต่อไปและก่อให้เกิดความเสียหายต่อเด็กอันประเมินค่าไม่ได้ให้เด็กต่อไป

4.2 การใช้และการตีความกฎหมาย

โดยปกตินั้นกฎหมายที่มีลักษณะสำคัญและมีการบัญญัติไว้อย่างเปิดกว้างนั้นมักจะมีบทบัญญัติสำหรับการตีความไว้อย่างละเอียดหรือมีกฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ ตามออกมาแต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเขาชนจำนวนมากที่มีความคลุมเครือและเกิดปัญหาในการตีความแต่ไม่มีกฎกระทรวง หรือระเบียบต่าง ๆ ออกมาช่วยขยายความดังนั้นจึงทำให้การใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความลำบาก

กฎหมายที่สามารถนำมาบังคับใช้ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการละเมิดของสื่อมวลชนในปัจจุบันนั้นมักจะมีแต่บทกฎหมายหลักโดยไม่มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ออกมารองรับทำให้เกิดปัญหาด้านการตีความกฎหมายว่าการกระทำอย่างไรจึงจะเป็นการละเมิดต่อสิทธิเด็กและกฎหมายควรจะคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากสื่อมวลชนอย่างไร เช่น การตีความมาตรา 53 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในส่วนบทบัญญัติที่ เด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ซึ่งการตีความ ความหมายของความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ยาก เช่นการจะตีความว่าการเสนอข่าวในลักษณะที่เป็นการซ้ำเติมเด็ก ประจําานเด็กจะถือเป็นการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมหรือไม่ และถือเป็นการใช้ความรุนแรงหรือไม่ และการใช้ความรุนแรงนั้นจะมีลักษณะที่เป็นการกระทำต่อทางร่างกายอย่างเดียวหรือไม่ การเสนอข่าวในลักษณะประนามเด็ก ชี้นำสังคมให้คล้อยตามสื่อมวลชนว่าเด็กเป็นฆาตกรนั้นถือเป็นการใช้ความรุนแรงต่อเด็กหรือไม่ เพราะหากตีความว่าการใช้ความรุนแรงนั้นต้องเป็นการปฏิบัติต่อเด็กในทางร่างกายเท่านั้นเด็กก็จะไม่ได้รับการให้การคุ้มครองตามมาตรา 53 นี้ แต่หากตีความว่าการเสนอข่าวในลักษณะเป็นการประนามเด็กหรือใช้ถ้อยคำที่แต่งเติมทำให้เด็กเกิดความอับอายนั้น ถือเป็นการใช้ความรุนแรงตามมาตรา 53 นี้รัฐก็ต้องให้ความคุ้มครองในเรื่องการเสนอข่าว การเผยแพร่ข้อมูลของเด็กด้วย

ปัจจุบันหน้าที่ในการตีความกฎหมายนั้นจะมีองค์กรเพียงไม่กี่องค์กรที่เป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการตีความกฎหมาย ซึ่งโดยมากมักจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายแต่อาจจะไม่มีความรู้ ความเข้าใจในตัวเด็กหรือสิทธิของเด็กเลยหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็กแต่ไม่รู้รายละเอียดและลักษณะการทำงานของสื่อมวลชน ก็อาจทำให้การบังคับใช้กฎหมายในการปกป้องและคุ้มครองเด็ก เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดมีปัญหาได้เพราะแม้จะมีกฎหมายครอบคลุมและคุ้มครองไว้ให้แล้วแต่ผู้ใช้กฎหมายไม่สามารถเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายก็อาจทำให้เป็นปัญหาในการคุ้มครองเด็กได้

4.3 การขาดมาตรการเสริมในการบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายปัจจุบันที่ให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการละเมิดของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ พระราชบัญญัติการพิมพ์ ซึ่งในกฎหมายแต่ละฉบับนั้นมีบทลงโทษสื่อมวลชนไว้ด้วยทั้งโทษปรับและโทษจำคุก แต่ในปัจจุบันสื่อมวลชนก็ยังคงมีการละเมิดสิทธิเด็กโดยการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว รูปถ่ายของเด็กหรือมีการเผยแพร่ข้อความในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสียหายในเกียรติยศชื่อเสียง เด็ก เยาวชนอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เนื่องจากบทบัญญัติที่เป็นมาตรการเสริมในการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองเด็กก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เช่น บทบัญญัติในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ ที่ให้มีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับ

เด็กแต่ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการจัดเก็บรายงานนั้น หรือบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้นที่สามารถล่วงรู้ข้อความในรายงานฉบับนั้นได้

อนึ่งเด็กเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเยาวชนฯ นั้นยังได้รับการให้ความคุ้มครองในระดับหนึ่งเช่น การพิจารณาคดีลับ แม้จะเป็นการคุ้มครองที่สมบูรณ์ทุกขั้นตอนก็ตามแต่โอกาสที่ข้อมูลรั่วไหลถึงบุคคลภายนอกเช่น สื่อมวลชนยังมีน้อยกว่าข้อมูลของเด็กเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีในศาลธรรมดา เช่น ในมาตรา 133 ทวิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นซึ่งมีหลักว่า ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไปนั้นหรือในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึงสามปี ให้มีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำนั้นด้วย ซึ่งการให้บุคคลที่เด็กร้องขอเข้าร่วมในการถามปากคำนั้นเป็นผลดีต่อสภาพจิตใจของเด็กแต่หากบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่ไม่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพในการห้ามเปิดเผยความลับและข้อมูลของเด็กแล้ว ข้อมูลของเด็กอาจรั่วไหลถึงสื่อมวลชนได้ซึ่งถือเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่กฎหมายขาดมาตรการในการป้องกันมิให้ข้อมูลเด็กแพร่หลายออกไป

ด้วยมาตรการในบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกบคดีล่วงรู้ข้อมูลของเด็กนั้นยังไม่ดีพอจึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับละเมิดสิทธิเด็กโดยการเสนอข่าวและภาพของสื่อมวลชนอยู่เสมอ

4.4 การขาดความรู้ในเรื่องสิทธิของเด็ก

นับแต่ประเทศไทยเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น การเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องสิทธิเด็กยังไม่สามารถแพร่กระจายได้อย่างทั่วถึงจนกระจายและมีการเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องสิทธิของเด็กเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น เช่นองค์กรหรือหน่วยงานราชการที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก ขณะที่เด็กผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก เจ้าพนักงานของรัฐ และที่สำคัญคือสื่อมวลชนนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของเด็กอีกเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ฯ หรือสิทธิตามกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงสิทธิตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มีการละเมิดสิทธิเด็กโดยการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเด็ก หรือการแพร่ภาพของเด็ก การโฆษณาข้อความที่ละเมิดเกียรติยศและชื่อเสียงของเด็กอยู่เสมอ ขณะที่เด็กเองก็ไม่รู้ว่าตนเองนั้นมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างไรบ้างจึงทำให้ไม่มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนเอง ต่อศาล จากการที่ถูกละเมิดสิทธิดังกล่าว

4.5 อุปสรรคและปัญหาขององค์กรและสถาบันต่างๆในการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัจจุบันมีหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งมีทั้งทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงและโดยอ้อมจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานของราชการ เช่น ศาลเยาวชนฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการ โรงพยาบาล กรมประชาสงเคราะห์ หรือแม้กระทั่งสถานพินิจต่าง ๆ องค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก สถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งสื่อมวลชนเอง ซึ่งหากมองในภาพรวมแล้วการให้ความคุ้มครองโดยหน่วยงานและองค์กรข้างต้นนั้นน่าจะเป็นการให้ความคุ้มครองเด็กที่ครบวงจรและช่วยป้องกันและคุ้มครองเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิจากสื่อมวลชนได้เป็นอย่างดีแต่ในความเป็นจริงนั้นปัญหาของเด็ก เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดยังคงมีอยู่และไม่ได้ลดลงเลยจึงเห็นควรที่จะวิเคราะห์ปัญหาในการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน ซึ่งสามารถสรุปปัญหาขององค์กรต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการคุ้มครองเด็ก เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดได้ดังนี้

4.5.1 ปัญหาภายในองค์กร การขาดการประสานงานกันระหว่างองค์กร

จากการสัมภาษณ์องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กนั้นไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน สำนักงานอัยการนั้นผู้เขียนสามารถสรุปปัญหาได้ว่าแต่ละองค์กรยังมีปัญหาภายในองค์กรเองที่เป็นอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและชื่อเสียง เกียรติยศของเด็ก เช่น สื่อมวลชนเองก็มีปัญหาในกรณีที่มีการหมิ่นเวียน เปลี่ยนหน้าที่ในการทำข่าว การตรวจสอบข่าว ซึ่งหากบุคคลกรที่เปลี่ยนมาทำหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก กฎหมายหรือแม้กระทั่งจรรยาบรรณของนักข่าวเองก็ทำให้มีการเสนอข่าวในลักษณะที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิเด็ก นอกจากนี้ปัญหาภายในองค์กรแล้วยังมีปัญหาในการประสานงานกันระหว่างองค์กรด้วย เช่น สื่อมวลชนเองก็ไม่ได้ประสานงานกับเจ้าพนักงานตำรวจในการนำข้อมูลที่ได้จากเจ้าพนักงานตำรวจไปเผยแพร่ว่าสื่อมวลชนมีสิทธิเผยแพร่ได้แค่ไหนและเจ้าพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่หรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กก็ไม่ได้มีการแจ้งหรือติดต่อสื่อมวลชนในการเสนอข่าวจึงทำให้สื่อมวลชนมีความเข้าใจว่าการเสนอข่าวโดยการเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ของเด็กสามารถกระทำได้

ปัจจุบันมีการร่วมมือกันในองค์กรแต่ละองค์กรมากขึ้น เช่น การร่วมกันจัดสัมมนาการระหว่างเจ้าพนักงานของรัฐ สื่อมวลชนและองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กแต่ก็เป็นการให้ความร่วมมือกันในระหว่างระดับหัวหน้า หรือผู้บังคับบัญชาาระดับสูง แต่มิได้มีการนำผลการหารือหรือสัมมนานั้นมากระจายในระดับล่างซึ่งเป็นระดับที่ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง จึงทำให้เกิดปัญหาในการขาดความร่วมมือกันระหว่างองค์กรและทำให้ปัญหาเด็ก เยาวชน ถูกสื่อมวลชนละเมิดสิทธิยังคงมีอยู่ต่อไป

4.5.2 การขาดแคลนบุคลากร

ปัญหาอีกประการที่ผู้เขียนสรุปได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กคือ การขาดแคลนบุคลากร เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำงานเกี่ยวกับการสืบสวนและจับกุมเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ให้ข้อมูลว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจขาดแคลนบุคลากรจึงไม่สามารถห้ามปรามสื่อมวลชนในการบันทึกภาพ หรือซักถามข้อมูลจากเด็ก หรือเยาวชนได้จึงทำให้ข้อมูลของเด็ก เยาวชนรั่วไหลออกไปยังสื่อมวลชน

4.5.3 การขาดแคลนข้อมูล

ปัญหาการขาดแคลนข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กโดยสื่อมวลชนนั้นยังคงมีอยู่เป็นเพราะหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กรวมทั้งสื่อมวลชนเองขาดแคลนข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็กจึงทำให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กโดยสื่อมวลชน

4.6 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนำกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศมาใช้ในการป้องกันและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิด

4.6.1 เปรียบเทียบกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดของประเทศไทยและของต่างประเทศ

การเปิดเผยข้อมูลของเด็ก เยาวชนต่อสาธารณชนอันน่าจะส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อชื่อเสียง เกียรติยศ หรือความปลอดภัยของเด็กมากที่สุดนั้นน่าจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลของเด็ก เยาวชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย หรือแม้กระทั่งเด็กที่เป็นพยานในกระบวนพิจารณาคดี ขณะที่สื่อมวลชนนั้นถือเป็นองค์กรที่มีศักยภาพสูงสุดในการเผยแพร่ โฆษณาข้อมูลเด็กต่อสาธารณชน ดังนั้นการให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชนจึงเน้นการให้ความคุ้มครองเด็กที่เกี่ยวข้องกับกระบวนยุติธรรมโดยการบัญญัติกฎหมายที่ให้การคุ้มครองเด็กดังกล่าวนั้นมักจะบัญญัติไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเยาวชน หรือกฎหมายครอบครัว เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ลำฯ พ.ศ. 2550 ของประเทศไทย ประมวลกฎหมายครอบครัว (Family Code) ของรัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา Young Offender Act และ ร่าง Youth Criminal Justice Act ของประเทศแคนาดา Children Act 1989 ของประเทศอังกฤษ และ Juvenile Justice Act 1992 ของรัฐควีนสแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายเหล่านี้คือ เพื่อให้ความคุ้มครอง

ครองสวัสดิภาพเด็กหรือการส่งเสริมสวัสดิการเด็กโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และอันดับแรก และแม้จะมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายกันแต่มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยและของต่างประเทศยังมีการให้ความคุ้มครองเด็ก และเยาวชนที่แตกต่างกันดังนี้

1. การให้ความคุ้มครองแก่เด็ก เยาวชน จากการถูกล่อลวงจนละเมิดอย่างทั่วถึง

ปัจจุบันกฎหมายไทยยังให้ความคุ้มครองแก่เด็ก เยาวชนจากการถูกล่อลวงจนละเมิดโดยการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว รูปภาพ อย่างทั่วถึงโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนฯ ได้ให้การคุ้มครองในเรื่องดังกล่าวเฉพาะ เยาวชน ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ขณะที่เด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดและเด็กที่เป็นพยานนั้น ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ให้ความคุ้มครองไว้ ขณะที่กฎหมายต่างประเทศเช่น Children Act 1989 นั้นได้ให้ความคุ้มครองในเรื่องดังกล่าวแก่เด็กทุกคน โดยไม่ได้บัญญัติเฉพาะเจาะจงไว้ว่าเป็นเด็กในกลุ่มใด เช่นเดียวกับการให้ความคุ้มครองในประเทศ ออสเตรเลียที่ไม่มีการแบ่งกลุ่มเด็กในการให้ความคุ้มครองแต่อย่างใด โดยบทบัญญัติของประเทศออสเตรเลียนั้นจะบัญญัติห้ามเปิดเผยข้อมูลเด็กและคำว่าเด็กนั้นจะพิจารณาตามอายุ ซึ่งหากอายุไม่เกิน 18 ปี ย่อมได้รับการ คุ้มครองในเรื่องดังกล่าวอย่างทั่วถึง

2. การจัดการกับข้อมูล

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ ได้ให้อำนาจและหน้าที่แก่สถานพินิจในการสืบเสาะ ข้อมูลของเด็ก เยาวชน พร้อมทั้งประมวลข้อเท็จจริงดังกล่าวเสนอต่อศาล แต่ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ ไม่ได้บัญญัติถึงวิธีการจัดการในการป้องกันข้อมูลมิให้เล็ดรอดไปถึงสื่อมวลชน เช่น การจัดเก็บอย่างไร หลักการในการยินยอมให้หน่วยงานอื่นนำข้อมูลไปใช้ การทำลายข้อมูลเมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสม ขณะที่กฎหมายต่างประเทศนั้นนอกจากจะมีบทบัญญัติในการห้ามเปิดเผยแล้ว ยังได้ให้ความสำคัญในการจัดการกับ ข้อมูลของเด็ก เยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกฎหมายของรัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้เน้นในเรื่องระบบการดูแลข้อมูลของเด็ก เยาวชนมากภายหลังจากที่ได้เปลี่ยนมาใช้ระบบคอมพิวเตอร์ โดยเอกสารที่รัฐดูแลจะแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ข้อมูลอ้างอิง ข้อมูลการดำเนินกระบวนการพิจารณา และข้อมูลการตัดสินใจ ทั้งนี้การจะนำไปใช้จะต้องได้รับความยินยอมตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือที่ศาลอนุมัติ

3. บทลงโทษ

บทลงโทษผู้ที่เปิดเผย เผยแพร่ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ต้องห้ามตามกฎหมายของต่างประเทศนั้นมีบทลงโทษที่สูงกว่าของประเทศไทยเช่น กฎหมายของประเทศแคนาดานั้นหากมีการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลของเยาวชนนั้นต้องระวางโทษจำคุกถึง 2 ปี ขณะที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนฯ วางอัตราโทษจำคุกไว้เพียง 6 เดือน

นอกจากความแตกต่างข้างต้นแล้ว กฎหมายต่างประเทศเช่นประเทศแคนาดาได้ป้องกันข้อมูลของเยาวชนจากการเปิดเผยของเด็กและเยาวชนเองด้วย โดยห้ามมิให้เด็ก เยาวชน เปิดเผยข้อมูลการกระทำความผิดของตนให้แก่ผู้อื่นด้วย ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการป้องกันข้อมูลของเด็กมิให้รั่วไหลไปยังสื่อมวลชนแล้วยังเป็นการป้องกันมิให้เด็ก เยาวชน สร้างชื่อเสียงในทางอาชญากรรมของตนได้แต่เมื่อเด็ก เยาวชนอายุเกิน 18 ปีแล้ว ก็สามารถเปิดเผยได้ ขณะที่กฎหมายของประเทศไทยยังไม่มี การป้องกันข้อมูลจากการเปิดเผยของเด็กและเยาวชนเอง

อย่างไรก็ตามหากสื่อมวลชนได้นำข้อมูลส่วนตัวของเด็ก เยาวชนที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ไปเผยแพร่ก็ถือว่ามี ความผิดต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนมาตรา 131 โดยถือว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 93 ทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลที่มาจากเด็ก เพราะการให้ความยินยอมของเด็ก เยาวชนนั้นไม่ถือเป็นการละเว้นโทษ โดยเฉพาะเป็นการให้ความยินยอมนั้นเป็นการให้ความยินยอมจากผู้เยาว์ที่ไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งแม้แต่ทางแพ่งเองยังไม่รับรองว่าความยินยอมของผู้เยาว์นั้นมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย อนึ่งหากมีการนำข้อมูลจากเด็ก เยาวชนที่เป็นผู้เสียหาย หรือพยานไปเปิดเผยนั้นกฎหมายไทยไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติศาล เยาวชนฯ หรือประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ก็ยังไม่มียกเว้นบทบัญญัติลงโทษผู้เผยแพร่ข้อมูลนั้น

4.6.2 ปัญหาในการนำกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศมาใช้ในการป้องกัน และคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจากการถูกสื่อมวลชนละเมิด

ปัจจุบันประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ได้มีการบัญญัติกฎหมายในการห้ามบุคคลใด ๆ รวมทั้งสื่อมวลชนเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว หรือข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของเด็ก เยาวชน โดยได้บัญญัติโทษในการฝ่าฝืนไว้ด้วยแต่ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กโดยการเปิดเผยข้อมูลของเด็ก เยาวชนโดยสื่อมวลชนก็ยังคงมีโดยเฉพาะในประเทศไทย นั้นย่อมหมายความว่า การให้ความคุ้มครองโดยการบัญญัติข้อห้ามและบัญญัติโทษไว้นั้นไม่สัมฤทธิ์ผลในการให้ความ

คุ้มครองเด็กจากสื่อมวลชน ดังนั้นในต่างประเทศจึงได้เพิ่มมาตรการในการป้องกันข้อมูลของเด็กเยาวชนไว้มากมาย เช่น การจัดเก็บรักษาข้อมูล การห้ามบุคคลที่ล่วงรู้ข้อมูลเปิดเผยต่อไป การบัญญัติเงื่อนไขการเข้ามาล่วงรู้ระบบข้อมูลของเยาวชน การทำลายข้อมูลของเยาวชน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นมาตรการที่ดีและน่าจะสำคัญกว่าการลงโทษ อย่างไรก็ตามมาตรการทั้งหลายนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ดีต่อเมื่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความพร้อม เพราะในมาตรการต่าง ๆ นั้นจะมีความเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานซึ่งหากแต่ละหน่วยงานไม่มีความพร้อม และไม่มีระบบที่ดีในการทำงานร่วมกัน มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ก็ไม่สัมฤทธิ์ผลแต่อย่างใด ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ที่การทำงานของแต่ละหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ และแต่ละองค์กรต่างมีนโยบายที่แตกต่างหลากหลายกันไป ไม่มีความสอดคล้องกันจึงทำให้มาตรการทางกฎหมายในการปกป้อง คุ้มครองเด็กจากการถูกสื่อมวลชนละเมิดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร